

Toespraak K. Agricola bij het monument

4 mei 2022

Vandaag op 4 mei herdenken wij de Nederlandse oorlogsslachtoffers. Iedereen -burgers en militairen- die in het Koninkrijk der Nederlanden of waar dan ook op de wereld zijn omgekomen sinds het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog, en daarna in oorlogssituaties of vredesoperaties.

Het monument hier op 'de Krúshoeke', een man, een vrouw en een kind, staat symbool voor een gezin in een oorlogssituatie.

De man met zijn gezicht naar De Falom, de vrouw met het gezicht naar Dokkum, ze troosten elkaar. Het kind met bloemen moet de toekomst in vrede verbeelden. Op 19 januari 1945 was de aanslag bij de brug van De Falom. Als vergelding voor de dood van 2 Duitse soldaten werden op 22 januari in Dokkum 20 mensen doodgeschoten. Het monument, gemaakt door David van Kampen, is van blijvende waarde voor onze gemeente. Het doet ons ieder jaar weer letterlijk stilstaan bij het oorlogsgeweld dat zich ook hier, zo dichtbij heeft afgespeeld.

Maar, de oorlog is nu ook niet heel ver weg. Sinds begin maart is het oorlog in Oekraïne, hier niet eens zo heel ver vandaan. Rusland heeft Oekraïne aangevallen. De mensen aldaar leven iedere dag in angst en zijn hun leven niet zeker. De vreselijke beelden krijgen we hier iedere dag mee via de televisie. Het zet ons aan het denken. Hebben wij dan niks geleerd van wat zich tussen 1939-1945 in Europa heeft afgespeeld? Weer is het dat onder leiding van een persoon veel ellende over de mensen wordt uitgestord. Hoeveel levens moet dit nog kosten?

Het monument hier houdt de herinnering aan al die anderen die zijn gesneuveld voor onze vrijheid levend. Vandaag en in de toekomst. Een vrijheid die kwetsbaar is. Steeds meer komt het besef dat oorlog en vrijheid niet iets zijn van vroeger. Wij leven in een wereld waarin wij iedere dag opnieuw worden geconfronteerd met oorlog en vrede. Basisschool De Fontein heeft dit monument geadopteerd.

Door op dit monument te passen raken de kinderen betrokken bij de geschiedenis. Want, zoals het monument ons al vertelt: Vrijheid is een keuze maken tussen goed en kwaad, er voor staan wanneer dit moet en er voor vallen.

Laten wij daarom hopen dat wij en onze kinderen nog lang die vrijheid mogen bewaren en nooit die moeilijke keuze hoeven te maken.

Ik hoop ook van harte dat de mensen in Oekraïne hun vrijheid snel zullen terugkrijgen. Tot die tijd is het onze plicht om hen als onze naaste te helpen, bijvoorbeeld door het verlenen van onderdak en hen door deze moeilijke tijd heen te helpen.

Toespraak burgemeester K. Agricola in de kerk

Geachte inwoners van Dantumadiel, jongens en meisjes en overige aanwezigen,

“Ik hoop dat we elkaar weer zullen zien. Ik mijn man en de kinderen hun vader”, zo zei een Oekraïense vrouw een tijdje terug in het NOS-journaal. Samen met 2 kleine kinderen had ze haar thuisland Oekraïne verlaten. Bij de grensovergang met Polen nam ze afscheid van haar man. De kinderen gaven vader nog een dikke knuffel. Zij ging met de kinderen Polen in, de vrijheid tegemoet. Hij ging terug Oekraïne in. Alleen. Weer terug om te vechten. Hij draait zich nog even om en kijkt zijn vrouw en kinderen na.....Zullen ze elkaar ooit weer terugzien?

Deze beelden raakten mij erg. Het is verschrikkelijk! Anno 2022 is er (weer) een oorlog in Europa. Terwijl wij hier vandaag in Dantumadiel en overal in Nederland op heel veel plekken de slachtoffers herdenken die voor onze vrijheid zijn gevallen tussen 1940-1945, maar ook later bij vredesoperaties.

Ieder jaar heeft het Nationaal Comité 4 en 5 mei een jaarthema. Dit jaar is dat “Vrijheid in verbondenheid”. En ja, wat is dat toepasselijk op de situatie van nu. Het is bijna wrang, want bij het opstellen van dit jaarthema, al veel eerder, toen had men nog geen idee in welke situatie onze wereld terecht zou komen met de situatie in Oekraïne.

Het Sociaal Cultureel Planbureau heeft onderzoek gedaan samen met het Nationaal Comité 4 en 5 mei, naar wat Nederlanders goed vinden aan ons land. Het antwoord dat het meest werd gegeven was: Vrijheid.

Wat betekent die vrijheid? Verreweg de meesten van ons hebben niet meer meegemaakt dat er Duitse militairen door de straten reden. Terwijl dit helemaal nog niet zo lang geleden is. Nee, vrijheid staat voor de meesten voor kunnen zeggen en denken wat je wilt. Dat kon helemaal niet in 1940-1945. Dat was ronduit gevaarlijk. Je kon er voor worden opgepakt wanneer je dit wel deed, of erger...

Betekent dit dan dat iedereen maar kan zeggen en doen wat hij zelf wil? Nee! Leven in vrijheid betekent ook oog hebben voor elkaar.

Om elkaar denken en helpen wanneer dat nodig is. En...er om denken dat de vrijheid van een ander niet in het gedrang komt. Het is onze plicht om elkaar te helpen. Kijk naar de mensen in Oekraïne.

Vanwege machtspolitiek vanuit Rusland zijn de Oekraïners nu hun vrijheid kwijt en zijn ze op de vlucht. Maar ook de mensen in Rusland zelf leven niet in vrijheid. Kunnen zeggen wat je denkt is er daar niet bij.

Het is misschien voor jullie jongens en meisjes moeilijk voor te stellen dat wij hier ooit bezet zijn geweest, net zoals de mensen in Oekraïne dat nu zijn. Jullie zullen vast de verhalen wel eens hebben gehoord op school, of op televisie er iets over hebben gezien of dat opa of oma er over hebben verteld. Maar toch is het echt waar.

Ik doe dan ook een beroep op u -en dan vooral op jullie jongens en meisjes- dat vrijheid niet iets is van de verhalen van vroeger of van ver weg. Vrijheid is hier en nu, en daar moeten we met zijn allen om denken. Jullie als nieuwe generatie voor later. Wees er heel zuinig op want het is het kostbaarste dat wij hebben.

(vrij vertaald op basis van de jaarthematekst van het Nationaal Comité van Annelien de Dijn)